

Matǎó Waúnǎšila Thiwáhe

Episode Script

Episode #10A
"The Birthday Boy:
Thúnpi Anpétu Kij"

Sister   Matǎóla waŋ thiblóku kij tókǎkhiye ĥče šni ... yuŋkháŋ pasí na áta khilí čha abléze.

Teacher Jane   Waná léčhel waéčhuŋ čhišípi kte: Nithítakuye kij waŋžígži yagláhniġapi na thóuŋ oyáwapi na heháŋl wičhóoyake kij yakpázopi kte. Oyákaĥniġapi he?

Stacey   Šúnka mitháwa kij iwówaglaka owákihi he?

Lizzy   Míš šúnkawakháŋ waŋ bluhá tkhá.

Teacher Jane   [iĥát'e] Hiyá, "nithítakuye" epĥé.

Stacey   Igmú íŋš tók?

Teacher Jane   Hiyá, waníyanpi waŋžíni iwóglakapi šni ye, ée nihúŋ naiŋš niyáte kij naiŋš nikhúŋši naiŋš kákheškhe.

Lizzy   Mithánkšila iwówaglakiŋ kte. Óhiŋniyan líla oh'áŋ wówiĥala.

Sister   Tókhi ináwaye kij iwówaglakiŋ kte séče.

Freddie   Thánháŋši, híŋhaŋni kij owápazo ektá unyíŋ kta hwo?

Brother   Éyaš mithá-anpétu thúnpi kte.

Freddie   Haúŋ, éwaktuŋža tkhá.

Sister   Má, ... owápazo.

Lizzy   Húŋ, kičí lá yačhíŋ he?

Sister Hiyá. Hé táku wanj kiksúyemaye. Ujgnáš itówapinaškaňškaň wanží wakáğa owákihi načhéče.

Lizzy Nithíblo kiň nağóyakiya oyákihi.

Sister Takuwe čha? ... Tákuni ečhún ěče šni. ... Íňše thibló kiň é ... na hé isáňm tákuni iwóglag-phičá šni.

Mama Wíyaskabye iyéwaye! [okíniya] Tóktu he?

Papa [čhuwí okíniya] ... Lé líla oópemni šíče yeló. ... [čhuwí okíniya] Oháj. ... Kagmígma iyáye s'a, éyaš waná skíl blúze ló.

Sister Waglí ye.

Papa Haúnj! Lé wanjláka wačhíň šni.

Sister [ihá] Ítokhá šni ye, ... thibló glí šni.

Papa Wašté, ... nithíblo lé wanjánaňka wačhíň šni yeló.

Mama Na miš ağúyapi skúyela wanží čhó čha wéčaňj kte.

Papa Eháš, khilí kte ló!

Sister Iná, owáyawa ektá thítakuye wanží iwóglag owá uňšípi. ... Tókheškhe ilúkčañ he?

Papa Hé wašté. ... Óčhičiya wačhíň, éyaš líla omákħañ šni yeló.

Mama Táku óta uňyúwinyeyapi kte héčha. ... Ešá nithíblo kiň iwóyaglake šni?

Sister Thibló?

- Brother** Miyéčho he?
- Papa** Wáŋ, ahítuŋwe šni yo.
- Brother** Haúŋ! Freddy thí ektá mníŋ kte.
- Mama** Hé th̄aŋkál áya ye, ... na ečhání kú we!
- Brother** Oháŋ!
- Sister** Thibló ečhíyatanŋaŋ tákuni h̄čij ... iwóglag-phičá šni.
- Mama** Hé slolyáye šni.
- Sister** Itówapiškaŋškaŋ kiŋ lé thiblówaye kiŋ wéčičaŋe kštó. Eyá, lé táku sél. ... Éeeeeee, khilí kštó. ... Eyá waná tuktél yaúŋ he? ... Oháŋ waŋčhíyaŋke ... Iyěš naŋóčhiye kiŋ iyówiŋmakhiyapi kiŋ wašté tkhá. ... [ihá] ... Hiyá! Hiyá! ... [ihá] Ayúštaŋ! Hé slípe šni ye!
- Sister** Šíii! [ihá] Waná áta zugzúke. ... Oháŋ čha waŋná. ... Lé šúŋka kiŋ lé ... thiblówaye kiŋ tháwa, na iyé kaúŋspe. ... Ikpáptaŋ ye! ... Íyotaka ye! ... [ihá] Líla thibló iyéčheča
- Sister** Wíškate eyá hiyéye kiŋ lená thiblówaye kiŋ tháwa. ... Na lé iyótaŋ waštélake. ... Huští, lé líla thehíke.
- Sister** Híŋhaŋni kiŋ waníyetu wikčémna ihúŋni kte. Čhaŋbláska akáŋ nážij škál-áwaštelake.
- Brother** [okíniya] Háŋta yo! ... Huŋhí! ... [okíniya] Wišwí!
- Sister** Má, walúphike!

Brother [iǎ́] Makáptanyañ tkǎ́. Ták tókǎ́hanuñ he?

Sister Naǒóchičičhiyij kte.

Brother Miyé?

Sister Owáyawa kij eǎ́háwičhawečuj. ... Héčhetuyala he?

Brother Oháj. Íñše owáyawa wówaši héčha čha. ... Čha íñ ... ták tókǎ́hamuñ kta he?

Sister Slolwáye šni. ... Niyé kštó.

Brother [hmm] ... Oháj. ... [čhežíyanpyañp hiyúkiye]

Sister [iǎ́t'e] ... Thiblówaye kij iǎ́ámaye s'a. ... Tókhiya lá he?

Brother Mayús yaíñnanjikij kte héčha!

Sister Thiblówaye kij wóškate naškánškan škáte s'a. ... Híñ [iǎ́] ... íyakaǎ́pe kij blušpú šni. ... Thiblówaye kij líla tǎ́b-nákǎ́hapapi škál-áwaštelake.

Brother Onáwakǎ́hape! ... Ohíwičhawečičhiye! [akíš'a]

Sister Tóhañni líla iblúkčan šni, éyaš thibló áwičakǎ́heya tǎ́b-nákǎ́hapa wóphike. Na iglátan ománi šni.

Sister Wóphike éyaš [iǎ́] wañná oglúšiče.

Sister Thiblówaye kij táku óta unspé. Lé itǎ́ókab tóhañni awábleze šni.

Sister [Huh?]

Lizzy Máške, thiblóyaye kij é čha yapási-he s'eléčheča? ... Takúnj ěčij ayábleza he?

Sister Háj, takúku.

Lizzy Oyáka ye.

Sister Tókša wajlákiŋ kte.

Lizzy Tuwále!

Sister Thibló paŋh̄páŋh̄ya wóte. Na watóhanl šna wičhítenaškaŋškaŋ kiŋ wanyáŋg yan ké.

Brother [iħát'e]

Sister Imáŋgaŋaič'iyé, ... na iyéhan tu čhan ohítiya wówaši ečhúŋ.

Sister Híŋ!

Too Tall Wáj ... khušéya nayáziŋ so?

Sister Amíčiktunža ye.

Too Tall Čhuwí kiŋ él "iwómaħtaka yo" owá égnakapi hwo? ... [iħát'e] ... Waná takúŋl wókayežu ogná mayák'u kte.

Sister Má, míčhu we.

Sister [t'ingħt'ingħe]

Too Tall [iħá] ... Lé íŋ, ... kimímela héčha s'eléčheča.

Too Tall Kiŋyáŋ okíhi načhéče.

Too Tall Wáŋ, kinjáyŋ iyáye!

Bullies [iǰát'api]

Brother Éiču wo.

Too Tall [huh?]

Brother Namáyah'uj weló. ... Alí na ičú wo!

Too Tall Etáŋš tókǰa?

Brother Šičáya kte ló.

Too Tall Íŋ, ... ungnáš éiwaču kta iyéčheča.

Too Tall Hó po!

Too Tall [t'íŋǰe]

Too Tall Tókhiŋš iyáwali owákihi šni kéčhaŋnipi, ... éyaš ečhámuŋ.

Sister Thibló, híŋyaŋka! Lé očíčiyaka wačhíŋ, ... iyótaŋčhila.

Sister [íiputhake]

Smirk Hóka.

Sister / Brother [okíniyaŋpi]

Smirk Héčhegla!

Papa Wáŋ, líla oówaŋyaŋg wašté yeló.

- Mama** Na nakúŋ wíŋyeya yaŋké. Thápa kiŋ íŋš tók?
- Papa** Líla paŋhýá kičí hewápa, éyaš íyamakičuŋni yeló.
- Mama** Héčhegla kštó.
- Papa** Wašté yeló.
- Sister** Hó čha thiblówaye kiŋ ečhétkiya táku óta awábleze. ... Táku óta yuphíya uŋspé, thiblówaye kiŋ. ... Na líla thewáhíla na iyótaŋwala kiŋ awákibleze. ... Thiblówaye kiŋ tókhel okíhika iháŋkeya khilí kštó. ... Thiblówaye kiŋ čhaŋtówagnake.
- Mama** [okíniya] Wašté kštó.
- Papa** Líla yuphíya ... wóyaglake ló, Čhuŋkší.
- Sister** Háj, ... éyaš thibló tákuni ... [okíniya] ... opěhewečathuŋ šni.
- Mama** Éeee
- Sister** Éyaš...
- Brother** Wašté, philámayaye ló! Até, ... íŋ, ... taŋyáŋ opémniyaťhuŋ.
- Sister** Má lé wáŋ thibló.
- Brother** Lé itówapinaškaŋškaŋ héčha čha oábles wašté. ... Opěmiyečathuŋ he?
- Sister** [ihá] Hiyá.
- Brother** Čha táku he?

Sister Itówapi naǵówaye k'uŋ hé yéksuya he?

Mama Waŋúŋyaŋkapi héči.

Brother Eyá, ... íŋ, ... slolwáye šni yeló.

Lennie Pazó wo, pazó wo, pazó wo.
Lizzy Pazó we, pazó we, pazó we.
Freddie Pazó wo, pazó wo, pazó wo.
Sister Pazó we, pazó we.

Sister Tókhe okíhika iháŋkeya khilí kštó. ... Thiblówaye kiŋ čhaŋtówagnake.

Brother Iyókiphimayaye, Tǵaŋkší.

Mama Theyéčihiłapi kiŋ lutháŋiŋpi čha oíyokiphi.

Papa Čhaŋlwášteuŋyayape ló.

Brother Tókhe waŋná iyékču so?

Sister Íŋhaŋhaŋ, waúŋspekhiye kiŋ wakípazo kte.

Brother Íŋ, eyá, héčhetula kta héči slolwáye šni, ... éyaš takómni waštéwalake!